

SA 13-06-2008

Pvm
10.06.2008

Suomen Akatemia

Dnro
23/210/2008

OPETUSMINISTERIÖ

MERITULLINKATU 10, HELSINKI

PL 29

00023 VALTIONEUVOSTO

PUH. (09) 160 04

FAX (09) 135 9335

etu.sukunimi@minedu.fi

Undervisningsministeriet

Sjötullsgatan 10, Helsingfors

PB 29

00023 Statsrådet

Tel. (09) 160 04

Fax (09) 135 9335

för.efternamn@minedu.fi

MINISTRY OF EDUCATION

MERITULLINKATU 10, HELSINKI

P.O. BOX 29

FIN-00023 GOVERNMENT

FINLAND

TEL. +358 9 160 04

FAX +358 9 135 9335

given.surname@minedu.fi

Ministère de l'Éducation

Meritullinkatu 10, Helsinki

B.P. 29

FIN-00023 Gouvernement

Finlande

Tél. +358 9 160 04

Fax +358 9 135 9335

pré.nom@minedu.fi

www.minedu.fi

Asia: Opetusministeriön tilinpäätöskannanotto Suomen Akatemian vuoden 2007 toiminnasta

Talousarvioasetuksen (11.12.1992/1243) 66 i §:n (7.4.2004/254) mukaisen tilinpäätöskannanoton laadinnassa käytetyt asiakirjat

- Opetusministeriön ja Suomen Akatemian välinen tulossopimus 2007-2009 (8.1.2007, 1/210/2007)
- Suomen Akatemian tilintarkastuskertomus vuodelta 2007, Valtiontalouden tarkastusvirasto (2.5.2008, 24/202/2008)
- Suomen Akatemian tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2007, 11.3.2008

1. TULOKSELLISUUS JA TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Suomen Akatemian tehtävänä on edistää korkeatasoista tutkimusta tieteelliseen laatuun perustuvalla pitkäjänteisellä mutta määräaikaisella rahoituksella, luotettavalla arvioinnilla, tiedepoliittisella asiantuntemuksella sekä monipuolisella ja globaalilla yhteistyöllä.

Suomen Akatemia on onnistunut hyvin tehtävässään tukea korkeatasoista tieteellistä tutkimusta ja kehittää kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä sekä toimia tiedepoliittisena asiantuntijana. Akatemia toimii kokonaisuudessaan hyvin.

Vuonna 2007 ilmestyneen Tiedebarometrin mukaan suomalaiset luottavat tieteeseen, tutkimukseen ja tieteen toimijoihin (mm. Suomen Akatemia).

Toiminnallinen tehokkuus

Akatemian rahoitus kasvoi edelleen merkittävästi, myöntövaltuus nousi 19,7 miljoonaa euroa.

Valtuutta ja määrärahoja tavoitteiden toteuttamiseksi on akatemialle osoitettu seuraavasti:

	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	
<i>Akatemian myöntövaltuus</i>	175,590	205,590	225,290	M€
Akatemian toimintamenot (mom. 29.60.21)	31,966	31,827	32,326	M€
Akatemian tutkimusmäärärahat (mom. 29.60.50)	103,873	120,132	130,505	M€
Akatemian veikkausvoittovarat (mom. 29.60.53)	60,000	59,200	58,500	M€
Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (mom. 29.60.66)	12,260	12,320	12,320	M€

Toiminnallisen tehokkuuden indikaattoreita on liitteessä 1.

Tuotokset ja laadunhallinta

Akatemia on kehittänyt sisäistä toimintaansa. Vuonna 2006 hyväksytyt Suomen Akatemian strategian toimeenpanoa jatkettiin ja strategiset päämäärät konkretisoitiin hankesalkuksi (vaikuttavuuden osoittaminen, kansainvälistymisen tehostaminen, akatemian tutkimusinfrastruktuuripoliittinen linja, strategiset kumppanuudet, rahoitusinstrumentti uudistuksen jatkaminen, johtamisjärjestelmä ja organisaatorakenne, akatemian osaamisen ja henkisten voimavarojen kehittäminen, akatemian toimintalinjojen ja toimintamallien luominen sekä tietojärjestelmien uudistaminen).

Akatemian rahoittamien tutkimushankkeiden loppuraportteja kehitettiin siten, että niissä raportoidaan myös hankkeiden vaikuttavuus.

Akatemia lisäsi ulkoista tiedottamistaan mm. avaamalla Tietysti.fi -sivuston ja ylläpitämällä sähköistä tiedeasiantuntijapalvelua EtsiXpertti.fi.

Toimintavuonna Akatemian myöntövaltuus oli 225,3 miljoonaa euroa eli 19,7 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2006. Lisärahoitusta kohdennettiin mm. tutkimuksen kansainvälistämisen vahvistamiseen, tutkimusedellytysten ja tutkimusympäristöjen kehittämiseen rahoittamalla huippuyksikköohjelmaa 2008–2013 (18 yksikköä) ja metsäklusterin strategisen huippuosaamisen keskittymää sekä tukemalla tutkimuksen uusiutumista ja uusia avauksia.

Toimintavuonna rahoitettiin tutkimuksen huippuyksikköohjelmassa yhteensä 39 huippuyksikköä (2002–2007: 16 yksikköä ja 2006–2011: 23 yksikköä).

Käynnistettiin kaksi (v. 2006: 5, 2005: 3, 2004: 1, 2003: 7, 2002: 4) tutkimusohjelmaa Kestävä Energia ja Työn ja hyvinvoinnin tulevaisuus.

Akatemia panosti eri rahoitusinstrumenteillaan kansainvälistymisen lisäämiseen.

Vuonna 2007 Suomen Akatemia teki tutkimusrahoituspäätöksiä 264 miljoonalla eurolla (v. 2006: 235,6 M€). Akatemian rahoituksella tehtiin tutkimuksen piirissä lähes 3000 henkilötyövuotta.

Määrärahojen kasvusta huolimatta hakijoiden ja tutkimuksen korkeaa tasoa osoittaa se, että yleisessä tutkimusmäärärahaussa kansainvälisten paneelien erinomaisiksi ja erittäin hyväksi arvioituja hakemuksia jäi vielä rahoittamatta 27% (2006: 37%, 2005: 34% ja 2004: 38%).

Akatemia käynnisti yhdessä Tekesin kanssa arviointihankkeen, jonka tavoitteena on muodostaa kokonaisnäkemys tieteen, teknologian ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuudesta sekä määrittellä vaikuttavuutta kuvaavia tärkeimpiä indikaattoreita.

Akatemian tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on nostaa vähemmistösukupuolen osuus tutkimusvirkoihin nimitettävistä vähintään 40 prosenttiin. Akatemiaprofessoreiden kohdalla tämä ei vielä toteudu, mutta akatemia-tutkijan viran tai tutkijatohtorin rahoituksen saaneista naisista oli vuonna 2007 jo 47% ja 49%.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Osaamisen kehittämistä on Suomen Akatemia tukenut monipuolisesti mm. hallinnollisen osaamisen, kansainvälisyyden ja tietoteknisen osaamisen kehittämällä sekä aloittamalla Sitran kanssa henkilövaihtoyhteistyön ja jatkamalla henkilövaihtoa Tekesin ja ESF:n (European Science Foundation) kanssa. Työhyvinvointitoiminta oli aktiivista. Hallintoviraston henkilöstön määrä väheni, kuten tuottavuusohjelmakin edellyttää. Toimintavuonna toteutettiin työhyvinvointikysely. Työtyytyväisyysindeksi (ei ole verrannollinen VMBaroon) oli 3,62 eli hieman parempi kuin vuonna 2005 (3,58). Sairauseräpoissaolot ovat hieman laskussa, mikä on positiivista. Henkilöstön vaihtuvuus on lisääntynyt, akatemian ikärakenteen perusteella seuraavan kymmenen vuoden aikana eläköityy merkittävä osa henkilöstöstä ja tuottavuusohjelma vähentää henkilöstöä, näihin muutoksiin akatemian tulee varautua henkilöstösuunnittelussaan.

2. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN ASIANMUKAISUUS

Akatemia on vuoden 2007 toimintakertomuksessaan soveltanut opetusministeriön ja akatemian aiempien vuosien kehittämishankkeiden linjauksia ja raportoinut tavoitteiden saavuttamisesta. Kehittämistyötä tulee jatkaa erityisesti taloudellisuus- ja tuottavuusmittareiden osalta.

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa todettiin, että tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

Tilinpäätöksessä toimintavuodelle siirtyi edelliseltä vuodelta 57,5 miljoonaa euroa ja vuodelle 2008 siirtyi 78,9 miljoonaa euroa, josta toimintamenoja 11,5 miljoonaa euroa ja siirtomäärärahoja 67,4 miljoonaa euroa. Siirtomäärärahat ovat kasvaneet. Tutkimusmäärärahamomenteilla rahoituspäätösten suunniteltujen ja käytettyjen vuosierien poikkeamat aiheuttavat määrärahojen siirtymisen. Vain vähäinen osuus määrästä muodostuu hankkeilta käyttämättä jääneistä varoista.

3. SUOMEN AKATEMIAN KEHITTÄMISTARPEET JA TOIMENPITEET

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2007 oli huomautettavaa. Akatemian tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Akatemian tulee toimia siten, että valtuuden käytön suunnittelu, päätöksenteko ja varainkäyttö ovat sopuosinnussa valtion talousarviossa esitettyjen valtuuden vuosierien kanssa. Akatemian tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Akatemia toteuttaa osaltaan hallituskauden 2007–2011 ohjelmaa siten, että akatemialla on vahva rooli suomalaisessa innovaatiojärjestelmässä.

Tiede- ja teknologianeuvosto teki kesäkuussa 2006 lähivuosien kehitystä ohjaavat linjaukset sekä strategiat huippuosaamisen keskittymien ja kansallisten infrastruktuurien kehittämiseksi. Vuoden 2007 alussa opetusministeriö päätti toimenpideohjelmasta tutkijankoulutuksen ja tutkijanuran kehittämiseksi vuosille 2007–2011 ja vuonna 2008 ilmestyi neliportainen tutkijanura-muistio suosituksineen. Suomen Akatemialla on raporttien suositusten ja strategioiden toimeenpanossa keskeinen kansallinen rooli.

Akatemia uudistaa rahoitusjärjestelmänsä yliopistolaitosta koskeviin muutoksiin soveltuviksi ja ottaa kokonaiskustannusmallin käyttöön vuonna 2009 avattavissa hauissa. Kokonaiskustannusmallin käyttöönoton kautta parannetaan yliopistojen toimintaedellytyksiä.

Hallituskaudella 2007–2011 akatemian rahoitusvolyymien kasvu yhdessä tuottavuusohjelman vaatimusten kanssa edellyttää akatemialta toimintatapojen ja tehtävien uudelleen arviointia.

Vuonna 2010 alkavaa uutta tulossopimuskautta varten tulee kehittää indikaattoreita ja toiminnan tuloksellisuustietoja siten, että niiden valossa voidaan tulostavoitteiden toteutumista arvioida entistä paremmin.

4. MINISTERIÖN TOIMENPITEET TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Opetusministeriön tavoitteena on akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijoiden virkojen muuttaminen tehtäviksi vuodesta 2010 alkaen. Opetusministeriö ja akatemia valmistelevat asiaa yhteistyössä. Samalla selvitetään akatemian muut säädösmuutostarpeet.

Opetusministeriö ja akatemia luovat yhteistyömekanismia Suomen kantojen muodostamiseen, edustautumiseen ja prosessien seurantaan kansainvälisillä tiedefoorumeilla.

Ylijohtaja

Sakari Karjalainen

Johtaja

Anita Lehikoinen

LIITE Tunnuslukujen toteumia 2005–2007

TIEDOKSI valtiosihteeri Heljä Misukka
erityisavustaja Laura Rissanen
kansliapäällikkö Harri Skog
OPM/KPTO
OPM/KTY/KoT
OPM/KTY/TuT
OPM/HAO/TA
Valtiovarainministeriö
Valtiontilintarkastajat
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori

Tunnuslukujen toteumia 2005–2007

LIITE 1

Tavoite: Suomen Akatemia huolehtii tutkimusrahoituksellaan siitä, että suomalainen tieteellinen tutkimus on korkeatasoista, monimuotoista ja uusiutumiskykyistä myös kansainvälisessä vertailussa.

	2005	2006	2007
Käsiteltyjen hakemusten lkm	5 964	5 567	4 820
Yleisen tutkimusmäärärahaan hakupaine myönnöt hakemusten lukumäärästä (%)	17	22	27
myönnöt hakemusten rahamäärästä (%)	10	14	21

Tavoite: Suomen Akatemia vastaa osaltaan siitä, että Suomessa on riittävä ja kansainvälisesti korkeatasoinen tutkijakunta.

	2005	2006	2007
Akatemiaprofessorit	39	40	40
Akatemiatutkijat	247	260	260
Tutkijatohtoripaikat	406	396	454

Tavoite: Suomen Akatemia on kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettu tutkimusrahoituksen ja tiedepolitiikan asiantuntijaorganisaatio.

	2005	2006	2007
Kansainväliset sopimukset	57	57	58

Tavoite: Suomen Akatemia vastaa osaltaan siitä, että tutkimusta hyödynnetään laajasti ympäristön, hyvinvoinnin, kulttuurin, talouden ja ympäristön parhaaksi.

	2005	2006	2007
Lukiolaisten tiedekilpailu Viksu, osallistujien lkm	170	205	176

Tavoite: Suomen Akatemia kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi.

	2005	2006	2007
Henkilöstö (htv)	166	165	158,4
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	6,7	9,3	8,1
Henkilöstökoulutus (työpäivää/htv)	6,3	5,5	7,5
Kokonaistyövoimakustannukset (€/htv)	45 736	46 173	50 640

Toiminnallinen tehokkuus:

	2005	2006	2007
Käsitellyt hakemukset kpl/htv	36	34	30,4

Rahoitustoiminnan palvelut (**)	2005	2006	2007
(rahoitusmuodot)	€/hakemus	€/hakemus	€/hakemus
Tutkimusohjelmat	1 813	1 969	2 308
Tutkimusvirat	1 175	1 020	1 032
Tutkimushankkeet	711	759	962
Huippuyksikköohjelmat	5 465	5 411 *)	

*) ei hakua vuonna 2007

***) sisältää myös aiehakemukset

käytetty hakemusten määrässä kolmen vuoden keskiarvoja

Tutkimusrahoitushakemusten käsittelykustannusten osuus rahoituspäätösten euromäärästä	2005	2006	2007
	%	%	%
Tutkimusvirat	2,6	2,3	2,9
Tutkimushankkeet	1,8	1,9	2,1
Tutkimusohjelmat	5,3	4,0	6,9
Huippuyksikköohjelmat	1,8	19,4	0,9*

* ei hakua vuonna 2007